

Sygn. akt I C 863/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Wojciech Zatorski

Protokolant Natalia Całka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2017 roku w Ś.

sprawy z powództwa S. K. (1)

przeciwko M. D.

roszczenia o zachówek

I. zasądza od pozwanego M. D. na rzecz powoda S. K. (2) kwotę 8.666,67 zł (osiem tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt siedem groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 17.02.2016 roku do dnia zapłaty, a powództwo dalej idące oddala;

II. wydatkami z tytułu opinii biegłego obciąża Skarb Państwa;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2537,79 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 863/16

UZASADNIENIE

S. K. (2) wniósł o zasądzenie od M. D. kwoty 10.000 zł tytułem zachowku, wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 17.02.2016 r. do dnia zapłaty, a także obciążenie pozwanego kosztami procesu (k.2).

W uzasadnieniu żądania powód podniósł, iż postanowieniem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 10.12.2015r., sygn. I Ns(...), spadek po zmarłym dnia 10.09.2015r. E. K., nabył pozwany na mocy testamentu notarialnego rep. A nr (...). Powód jest jednym z 3 zstępnych spadkodawcy, zatem z racji przypadającego mu udziału spadkowego, gdyby dziedziczył z ustawy, tj. 1/3, należny ma zachówek wynosi 1/6 wartości majątku spadkowego, na który składa się lokal mieszkalny w M. o wartości 60.000zł (k. 20.). Powód wezwał pozwanego do zapłaty, lecz ten nie udzielił odpowiedzi, zatem wystąpienie z pozwem stało się konieczne (k. 3).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Podał, że nie zapłaci powodowi zachowku, gdyż nie ma z czego, a ponadto, że mieszkanie po spadkodawcy warte jest jedynie 24.000 zł (k. 21).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 10.12.2015r., sygn. I Ns (...), stwierdzono, że spadek po zmarłym dnia 10.09.2015r. m, na mocy testamentu notarialnego rep. A nr (...) nabył pozwany M. D..

Zmarły E. K. w dacie śmierci nie był żonaty i miał 3 zstępnych, tj. powoda S. K. (2), S. D. i R. P.

Bezsporne

W skład spadku po E. K. wchodzi lokal mieszkalny położony w M. (...) o powierzchni użytkowej 41,6 m², objęty księgą wieczystą nr (...).

Bezsporne

Wartość tego lokalu wynosi 52.000 zł

Dowód : opinia biegłego - k. 33-44.

Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 10.000 zł pismem z daty 27.01.2016r. wezwanie to doręczone zostało pozwanemu 02.02.2016r.

Dowód : wezwanie do zapłaty z dowodem doręczenia - k.10-11.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 991 §1 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy, zgodnie z § 2 art. 991 k.c. roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia .

Powód nie jest małoletni, ani trwale niezdolny do pracy, zatem stosownie do treści przepisu art. 991 §1 k.c. uprawniony jest do zachowku w wysokości 1/2 wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym. Udziały spadkowe stanowiące podstawę do obliczenia zachowku wynosiłyby w razie dziedziczenia ustawowego (zgodnie z art. 931 k.c.) dla każdego spadkobiercy po 1/3 , zatem zachówek należny powodowi wyniesie 1/6 całej masy spadkowej ($1/2 \times 1/3 = 1/6$) .

Bezsporne jest, że w skład spadku wchodzi wyłącznie lokal mieszkalny położony w M.(...). Innych przedmiotów wchodzących w skład spadku nie wskazywał ani powód, ani pozwany.

Wartość spadku po E. K. - będąca podstawą do obliczenia zachowku w niniejszej sprawie - ustalono na podstawie opinii biegłego R. B. (k. 33 i nast.). Opinia ta została sporządzona przez biegłego sądowego z zakresu szacowania i wyceny nieruchomości, a więc osobę o stosownej wiedzy i doświadczeniu zawodowym, w kwestii dla sprawy istotnej, a wymagającej wiadomości specjalnych. Opinia poprzedzona została oględzinami nieruchomości, wykonaniem stosownej dokumentacji, itd., a także porównaniem rynku nieruchomości podobnych. Opinia szczegółowo i konkretnie wskazuje na poszczególne elementy procesu wyceny lokalu spadkowego, jak również stanowczo wskazuje jego wartość rynkową. Strony nie zgłosiły uwag do opinii. Sąd również nie znajduje podstaw do kwestionowania tej opinii, a w konsekwencji do ustalonej przez biegłego wartości nieruchomości, tj. 52.000 zł.

Tym samym chybione są uwagi pozwanego o istotnie niższej wartości lokalu, jaki odziedziczył po dziadku, skoro w drodze opinii biegłego ustalono wartość jak wyżej.

Chybione są również uwagi pozwanego o niemożliwości spłaty zachowku. Jest to uprawnienie, które przysługuje pominiętym z racji dziedziczenia testamentowego spadkobiercom ustawowym z mocy ustawy, niezależnie od sytuacji majątkowej spadkobiercy testamentowego, który zresztą wzbogacił się z tytułu dziedziczenia i posiada już majątek .

Przy tak ustalonej wartości spadku, uwzględniając treść art.991 k.c. zasądzono od pozwanego na rzecz powoda tytułem zachowku kwotę 8.666,67 zł (jako 1/6 kwoty 52.000 zł). Powództwo ponad tę kwotę nie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie I wyroku .

Powód dochodził także odsetek, a wobec zasadności roszczenia zachowkowego i to żądanie jest słuszne. Zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie natomiast z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Sąd zasądził więc od pozwanego na rzecz powoda ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 17.02.2016r. a zatem od dnia następnego po upływie 14 dni od doręczenia pozwanemu wezwania do zapłaty.

W punkcie III sentencji wyroku sąd orzekł o kosztach procesu. Zasadniczo pozwany jako przegrywający spór ponosi jego koszty, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.), stosownie jednak do stopnia przegranej, Powód domagał się kwoty 10.000 zł a ostatecznie otrzymał 8.666,67 zł, zatem wygrał proces w 87%, i w takiej też proporcji koszty procesu stosunkowo rozdzielono na podstawie art.100 k.p.c. Powód poniósł koszty w kwocie 500 zł (opłata sądowa od pozwu), 17 zł (opłata skarbową od złożenia pełnomocnictwa) i 2400 zł (wynagrodzenie pełnomocnika powoda liczone wg wartości przedmiotu sporu), zatem zasądzona w pkt III wyroku kwota 2.537,79 zł stanowi 87% kosztów poniesionych przez powoda.

Sąd rozważał, jak istotną dolegliwość dla pozwanego będą stanowić koszty procesu należne powodowi, zwłaszcza w kontekście sytuacji życiowej i materialnej pozwanego, który choruje, nie pracuje i utrzymuje się z niskiego zasiłku. Zważywszy jednak, jaką postawę pozwany prezentował w procesie, sąd zdecydował o obciążeniu go kosztami jak powyżej. Pozwany nie przyjmował bowiem żadnych argumentów w zakresie swej odpowiedzialności, w tym też wtedy, gdy powód zaproponował ugodę z ustaleniem wartości mieszkania na poziomie 1200 zł za 1 m², co dałoby wartość lokalu na poziomie 49.000 zł, a zatem poniżej wartości ustalonej przez biegłego. Pozwany jednak w żaden sposób nie reagował na próby ugodowe, czym doprowadził do konieczności powołania biegłego, co przedłużyło postępowanie, mnożyło dalsze czynności (w tym pełnomocnika powoda) i dalsze koszty. W tych realiach brak podstaw do szczególnego traktowania pozwanego.

Orzekając o kosztach sądowych z tytułu wydatków na opinię (pkt II), sąd miał na uwadze oczywiście wynik sporu i zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych, ale także, w zakresie udziału w tych kosztach, który powinien obciążyć powoda, iż nie była to czynność i wydatek niezbędnie konieczny w świetle ugodowej postawy powoda w procesie, a ostatecznie – zwolnienie pozwanego od tych kosztów (art. 113 u.k.s.c.).